

УДК [551.763.3: 564.5] (477.81)

ДЕЯКІ ПАЛЕОГЕНОВІ НАУТИЛОІДЕЇ ДОНБАСУ ТА КРИМУ

В. Дернов, М. Удовиченко

*Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,
пл. Гоголя, 1, 92703 Луганська обл., м. Старобільськ,*

Наведено опис п'яти форм наутилоїдей (*Aturia* sp., *Aturoidea* sp., *Pseudocenoceras warsanofievie*, *Pseudocenoceras* sp., *Eutrephoceras* sp.) із палеогенових відкладів Донецького басейну та Криму. Отримана інформація розширює дані щодо систематичного складу та стратиграфічного розповсюдження наутилоїдей у палеогенових відкладах України.

Ключові слова: наутилоїдеї, палеоген, Донбас, Крим.

Викопні наутилоїдеї слабковивчені на території України. Особливо це стосується палеогенових представників зазначеного підкласу, які не привертали до себе серйозної уваги палеонтологів. Ця обставина спричинена порівняно рідкістю знахідок палеогенових наутилоїдей та, зазвичай, поганою збереженістю та невеликим стратиграфічним значенням даних молюсків. Водночас, наутилоїдеї, на відміну від амоноїдей, пережили масове вимирання на межі крейди-палеогену (до повідомлень щодо знахідок залишків амонітів у відкладах датського ярусу варто ставитись дуже обережно). Зважаючи на це, дослідження палеогенових наутилоїдей сприятиме вирішенню багатьох проблемних питань палеонтології, серед яких, наприклад, причини та характер перебігу масового вимирання на межі мезозою та кайнозою.

Палеогеновий період був початком повільного вимирання наутилоїдей, яке триває досі. Хоча в палеоцені з'явився новий рід – *Aturia* Bronn (1838), проте ця обставина не змінила загальної тенденції згасання цих молюсків. За даними В. М. Шиманського [10], в палеогені існувало дев'ять родів наутилоїдей (*Eutrephoceras*, *Obinautilus*, *Nautilus*, *Cimomia*, *Deltoidonautilus*, *Hercoglossa*, *Teichertia*, *Aturoidea* та *Aturia*). На межі палеогену–неогену таксономічне різноманіття наутилоїдей суттєво знижується [10]. В сучасну геологічну епоху наутилоїдеї є реліктовою групою, яка представлена всього одним (*Nautilus* Linnaeus, 1758 [17]) чи двома (*Nautilus* Linnaeus, 1758, *Allonautilus* Ward et Saunders, 1997 [27]) родами та чотирма-п'ятьма видами, поширеними у тропічних водах Індо-Пацифіки [13].

На території України наутилоїдеї палеогену досліджено недостатньо. До серйозного вивчення цих молюсків зверталися лише Д. Є. Макаренко, В. М. Шиманський та І. О. Коробков.

Д. Є. Макаренко із еоценових відкладів України описав наутилоїдей, що належать до родів *Nautilus* та *Aturia* [4]. В 1961 р. у праці, присвяченій палеоценовим молюскам Криму [5], він описав і зобразив ядро наутилоїдеї *Nautilus* sp. із відкладів верхнього палеоцену. В іншій праці він дає фото наутилоїдеї з лузанівських шарів палеоцену

Українського щита [6]. І. О. Коробков [2] дає перелік усіх відомих йому місцезнаходжень залишків наутилоїдей роду *Aturia*. Він зазначає наявність даних молосків в середньоєоценових нумулітових вапняках околиць Сімферополя, а також в київському регіюрусі платформної України. Пізніше [3] І. О. Коробков дає коротку характеристику фауни палеогенових наутилоїдей території колишнього СРСР. Для інкерманського ярусу Криму вчений наводить *Cimomia elliptica* (Schafh.), для сімферопольського ярусу того ж регіону – *Eutrephoceras tumescens* (Frausch.), *E. parisiensis* Desh. та *Aturia* sp. Для київського регіюрсу платформної України І. О. Коробков зазначає наявність наутилоїдей *Eutrephoceras umbilicaris* (Desh.) та *Deltoodonautilus lamarcki* (Desh.), а для верхнього еоцену Криму – *Aturia ziczac* (Sow.).

В. М. Шиманський [9] з датських відкладів Криму описав *Eutrephoceras subfleuri-Asianum* (Archiac), *E. burundukkajense* Shim., *Pseudocenoceras ? procerum* Shim., *P. warsanofievie* Shim., *P. sp.*, *Cimomia desertorum* (Zittel in Quass), *Hercoglossa danica* (Schloth.), *Teichertia imitator* Shim., *T. similis* Shim. В іншій праці [8] вчений описав *Hercoglossa danica* (Schloth.) та *H. sp. 2* з тих же утворень. Цей дослідник разом з О. С. Алексєєвим із датських відкладів Криму описав ринхоліт *Rhyncholite danicus* Shimansky et Alekseev, 1975 [12].

У деяких працях, наприклад, в [1, 7], серед списків викопної фауни інколи фігурують визначення наутилоїдей.

У Геологічному музеї Луганського національного університету зберігається невелика колекція залишків палеогенових наутилоїдей Донбасу та Криму (рис. 1), зібрана переважно покійним П. І. Луцьким та доповнена авторами цієї праці. Крім того, завдяки люб'язності Л. М. Королька автори мали можливість ознайомитися із залишками деяких палеогенових наутилоїдей у Сватівському районному краєзнавчому музеї. Зважаючи на слабку вивченість палеогенових наутилоїдей України та їх важливе палеобіогеографічне значення, ми провели дослідження наявних матеріалів, результати якого наведені у цій праці.

Матеріалом, покладеним в основу роботи, є переважно випадкові знахідки, часто недостатньої збереженості. Проте результати їх досліджень мають певне значення для дослідження екології, тафономії, визначення систематичного складу і стратиграфічного поширення палеогенових наутилоїдей України.

Описані рештки наутилоїдей зберігаються у фондах Геологічного музею Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (колекція № 23, збори П. І. Луцького та авторів цієї праці) та в Сватівському краєзнавчому музеї (зразки № СРКМ-5275, СРКМ-5276, СРКМ-5277, збори Л. М. Королька). На жаль, обмеженість матеріалу та його недостатня збереженість не допомогли провести видову ідентифікацію більшості вивчених зразків.

У праці використано систематику неамоноїдних цефалопод, запропоновану В. М. Шиманським [9, 10]. Загальноприйняті скорочення при описі кількісних параметрів морфології: Д – діаметр черепашки; В – висота завитку черепашки; Ш – ширина завитку; Д_у – діаметр умбіліку; В/Д, Ш/Д, Д_у/Д, Ш/В – співвідношення зазначених показників.

Тип *MOLLUSCA* Linnaeus, 1758
Клас *CEPHALOPODA* Cuvier, 1797
Підклас *NAUTILOIDEA* Agassiz, 1847

Ряд *NAUTILIDA* Agassiz, 1847
 Родина *NAUTILIDAE* Blainville, 1825
 Рід *EUTREPHOCERAS* Hyatt, 1894
Eutrephoceras sp.

Таблиця, фіг. 1, а – 1, б

Матеріал. Два фрагменти ядер черепашок (зразки № 1890–2015 та 1868–2015).

Опис. Черепашка субсферична, інволютна, із завитками, що швидко зростають у висоту та ширину. Поперечний перетин низький, його форму не визначено. Вентральна сторона широка, сильно випукла. Вентрального краю немає. Вентральна сторона разом із латеральними утворює єдину напівсферичну поверхню. Латеральні сторони випуклі, приблизно такої ж ширини, що і вентральна. Найбільша ширина завитку простежується на середині його висоти: латеральні сторони розходяться від вентрально-латерального перегину до середини висоти завитку, а потім знову сходяться. Умбілікальний край по-ступовий. Характер умбілікальної стінки та дорсальної сторони невідомий. Умбілік дуже вузький, має вигляд невеликої депресії.

Житлова камера займає не менше половини завитку. Камери короткі, на значення ширини завитку припадає шість–сім газових камер. Положення сифона невідоме. Форму апертури не досліджено. Скульптура на ядрах не простежується. Лопатеву лінію вивчено лише на бокових сторонах – на них вона пряма.

Розміри (мм) та пропорції:

№ зр.	Д	В	Ш	Ду	В/Д	Ш/Д	Ду/Д	Ш/В
1868–2015	62	–	≈ 45	6	–	0,73	0,10	–

Місцезнаходження. Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Георгіївка, балка Коноплянівка (місцезнаходження “Георгіївка” – рис. 1), опоковидні породи верхньої частини київського регіоярусу.

Поширення. Рід космополітний (відомий з верхньоюрських-нижньонеогенових відкладів усіх материків).

Рід *PSEUDOCENOCERAS* Spath, 1927
Pseudocenoceras warsanofievie Shimansky, 1951

Таблиця, фіг. 2, а–2, б, 3, а–3, б

1951. *Pseudocenoceras warsanofievie* sp. nov; Шиманский, с. 158, табл. II, фіг. 2

1959. *Pseudocenoceras warsanofievie* Shimansky; Шиманский, с. 173, табл. II, фіг. 2

1975. *Pseudocenoceras warsanofievie* Shimansky; Шиманский, с. 85 – 86, табл. XIII, фіг. 1

Голотип. Крим, р-н м. Інкерман, датський ярус; зразок № 1622/16 (Палеонтологічний інститут РАН).

Матеріал. Три фосфоритові слабкоокатані ядра зі слідами біодеструкції (зразки № 2889, СРКМ-5276, СРКМ-5275 – останні два зберігаються у Сватівському краєзнавчому музеї), а також ядро посередньої збереженості (зразок № 819–2015).

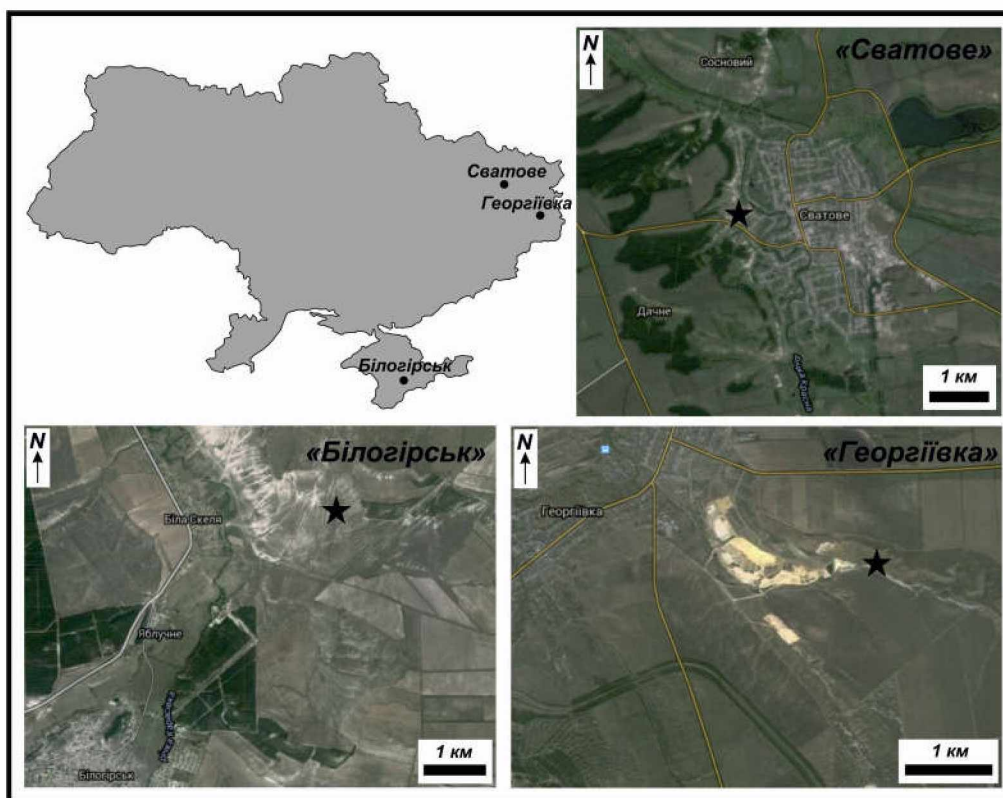

Рис. 1. Географічне положення місцезнаходжень залишків наутилоїдей (фото з ресурсу Google Maps). Зірочками позначено місця знахідок залишків

Опис. Черепашка дисковидна, інволютна, із завитками, що з помірною швидкістю зростають у висоту і більш активно в ширину. Поперечний перетин завитка середньої висоти, округло-трапецевидної форми. Вентральна сторона вузька, слабковипукла. Вентральний край поступовий, округлий. Латеральні сторони слабковипуклі, помітно розходяться від вентрального краю до умбілікального, проте біля останнього знову зближуються. Умбілікальний край чіткий, прямокутний. Найбільша ширина завитку простежується між умбілікальним краєм та серединою висоти завитку. Умбілікальна стінка вузька, пласка, перпендикулярна до площини симетрії черепашки.

Камери порівняно короткі – на один завиток припадає 17 газових камер. Скульптура на ядрі не простежується. Лопатева лінія має таку форму – на вентральній стороні вона пряма; на латеральних сторонах простежується широка досить глибока лопать. Простежувати лопатеву лінію на умбілікальній стінці і дорсальній стороні на нашому матеріалі неможливо. Сифон розташований між центром та дорсальною стороною, проте значно наближений до першого.

Розміри (мм) та пропорції:

№ зр.	Д	В	Ш	Д _у	В/Д	Ш/Д	Д _у /Д	Ш/В
2889	93	50	44	14	0,54	0,47	0,15	0,88

СРKM-5276	84	47	42	8	0,56	0,5	0,1	0,89
819–2015	235	85	70	40	0,36	0,30	0,17	0,82

Порівняння. *Pseudocenoceras warsanofievie* чітко відрізняється від близьких видів характерною формою поперечного перетину та лопатевою лінією.

Зауваження. На ядрі з Криму простежуються прикріплені черепашки устриць. Крім того, в породі, що утворює ядро, простежуються невеликі нірки бентосних тварин.

Місцезнаходження. Луганська обл., кар'єр західніше м. Сватове (місцезнаходження "Сватове"), базальний галечник палеогену (зразки № 2889, СРKM-5276, СРKM-5275); Крим, г. Ак-кая, околиці с. Біла Скеля (місцезнаходження "Білогірськ"), нижня частина датського ярусу (зразок № 819–2015).

Поширення. Датський ярус Криму та Мангишлаку, палеоцен (?) Донбасу.

Pseudocenoceras sp.

Таблиця, фіг. 4,а – 4,б

Матеріал. Один слабкоокатаний уламок ядра черепашки (№ 2560).

Опис. Про форму черепашки на основі фрагментарного матеріалу судити важко, проте вона, насамперед, дискovidна, інволютна. Завитки швидко зростають у висоту та повільно – в ширину. Поперечний перетин середньої висоти, трапецевидний. Вентральна сторона досить широка, слабковипукла. Вентральний край широкоокруглий, нечіткий. Умбілікальний край різкий, прямокутний. Латеральні сторони широкі, плоскі, помітно розходяться від вентрального краю до умбілікального; найбільша ширина завитку простежується біля умбілікального краю. Умбілікальна стінка плоска, широка, майже перпендикулярна стосовно площини симетрії черепашки.

Камери короткі; на значення ширини завитка припадає 2,5–3 газові камери. Простежується невелика аннулярна ямка. Скульптура на ядрі не простежується. Характер лопатевої лінії на вентральній стороні невідомий, на вентральному краю – невисоке, вузьке сідло; на латеральних сторонах – широка, порівняно глибока лопать. Форма лопатевої лінії біля умбілікального краю, на умбілікальній стінці та дорсальній стороні невідома. Сифон займає центральне положення.

Розміри (мм) та пропорції:

№ зр.	Д	В	Ш	Д _у	В/Д	Ш/Д	Д _у /Д	Ш/В
2560	–	48	46	–	–	–	–	0,96

Порівняння. Описана форма має певну схожість з видом *Pseudocenoceras ? procerum* Shim., 1975 з маастрихту-данію (?) Криму, кампан-маастрихту Донбасу та маастрихту Мангишлаку, проте обмеженість матеріалу не дає змоги провести повне його порівняння з зазначеним видом.

Місцезнаходження. Північна окраїна Донбасу (більш точне географічне положення місцезнаходження невідоме), базальний галечник палеогену.

Поширення. Рід *Pseudocenoceras* поширений у крейдових та палеогенових відкладах Європи.

Родина *HERCOGLOSSIDAE* Spath, 1927
Рід *ATUROIDEA* Vredenburg, 1925

Aturoidea sp.

Таблиця, фіг. 6, а–б, б

Матеріал. Одне дещо деформоване ядро черепашки доброї збереженості (зразок № 968–2015).

Опис. Черепашка невеликих розмірів, дисковидна, інволютна, з завитками, що з поперечною швидкістю збільшуються в ширину та більш активно – у висоту. Поперечний перетин завитка напівеліптичної форми. Вентральна сторона черепашки широка, слабкоокругла, латеральні – слабковипуклі, помітно розходяться по мірі наближення до умбіліку. Вентральний край відсутній, умбілікальний – поступовий. Найбільша ширина завитку простежується біля умбілікального краю. Умбілік закритий. Скульптури на ядрі немає. Камери середньої довжини, на величину, що дорівнює ширині завитку, припадає три камери. Число камер у завитку – 11. Лопатева лінія з майже прямокутним вентральним сідлом, глибокою, вузькою латеральною лопаттю, заокругленим внутрішнім латеральним сідлом. Сифон розташований між центром та дорсальною стороною завитку.

Розміри (мм) та пропорції:

№ зр.	Д	В	Ш	Д _у	В/Д	Ш/Д	Д _у /Д	Ш/В
968– 2015	27	17	14	–	0,63	0,52	–	0,82

Порівняння. Описана наутилоїдея має певну схожість з видом *Aturoidea paucifex* (Cope), 1866, що відомий із нижнього еоцену Північної Америки, проте відрізняється від зазначеного виду округлими обрисами вершини латеральної лопаті.

Зауваження. На поверхні ядра черепашки добре помітні часті округлі та овальні горбочки, діаметром 1–1,5 мм, вивпунені тим же мергелем, що й саме ядро. Ці утворення є, насамперед, осадом, що проник крізь отвори в черепашці, зробленими невизначеними тваринами-біодеструкторами. Схожі утворення на черепашці атурії зображено у працях [24, 26].

Місцезнаходження. Луганська обл., околиці м. Луганськ, мергелі київського регіоярису.

Поширення. Рід широко поширений у верхній крейді – палеогені Європи, Африки, Австралії, Північної та Південної Америки.

Родина *ATURIIDAE* Chapman, 1857
Рід *ATURIA* Bronn, 1838

Aturia sp.

Таблиця, фіг. 5, а–б, б

Матеріал. Одне майже повне злегка деформоване ядро черепашки (зразок № 2882).

Опис. Черепашка середніх розмірів, дисковидна, інволютна. Завитки швидко зростають у висоту і більш повільно – у ширину. Поперечний перетин дорослої черепашки високий, напівеліптичної форми, вентральна сторона сильновишукла, порівняно вузька; латеральні сторони сплюснені, повільно розходяться від вентральної сторони до пупка. Вентральний край відсутній. Умбілік закритий. Число камер у завитку – 13. Камери порівняно короткі, на величину, що дорівнює ширині завитку, припадає приблизно 3,5 камери. Скульптура на ядрі не простежується. Лопатева лінія з прямокутним вентральним сідлом, глибокою, вузькою, гострою латеральною лопаттю, заокругленим широким внутрішнім латеральним сідлом. Сифон розташований між центром та дорсальною стороною завитку.

Розміри (мм) та пропорції:

№ зр.	Д	В	Ш	Д _у	В/Д	Ш/Д	Д _у /Д	Ш/В
2882	54	34	18	–	0,62	0,33	–	0,53

Місцезнаходження. Донбас, околиці м. Луганськ, мергелі київського регіоярису.

Поширення. Ареал роду охоплює територію Європи, Азії, Австралії, Північної та Південної Америки, де він відомий з відкладів палеоцену-міоцену.

Як бачимо, сьогодні, використовуючи опубліковані дані та результати проведених досліджень, можна більш-менш впевнено говорити про комплекси наутилоїдів лише датського ярису Криму та київського регіоярису платформної України. Інші стратиграфічні підрозділи українського палеоцену слабо або взагалі не охарактеризовані залишками наутилоїдів. Привертають на себе увагу знахідки в базальному галечнику київського регіоярису північної окраїни Донбасу залишків палеоценових наутилоїдів (*Pseudocenoceras warsanofievie*), хоча відклади такого віку в цьому районі невідомі. Можливо, стратиграфічне поширення названого виду ще до кінця не визначене.

Користуючись можливістю, хочемо висловити щиру вдячність Є. О. Звонку та А. В. Братішку за допомогу під час польових досліджень. Також хочемо подякувати завідувачу Сватівського краєзнавчого музею Л. М. Корольку за надання інформації щодо місцезнаходження залишків наутилоїдів та можливість вивчити музейні зразки.

-
1. Горбач Л. И. Стратиграфия и фауна моллюсков раннего палеоцена Крыма. – Москва: Недра, 1972. – 152 с.
 2. Коробков И. А. Этюды по моллюскам палеогена // Вопросы палеонтологии. – 1971. – Т. 6. – С. 66–72.
 3. Коробков И. А. Моллюски // Стратиграфия СССР. Палеогеновая система. – Москв: Недра, 1975. – С. 425–428.
 4. Макаренко Д. Є. Нові знахідки *Nautilidae* із нижньотретинних відкладів УРСР // Доп. АН УРСР. – 1956. – № 2. – С. 162–168.
 5. Макаренко Д. Є. Моллюски палеоценових відкладів Криму. – Київ: Вид-во АН УРСР, 1961. – 112 с.
 6. Макаренко Д. Е. Палеоценовые моллюски Северной Украины. – Київ: Наук. думка, 1970. – 149 с.

7. Москвин М. М., Найдин Д. П. Датские и пограничные с ними отложения Крыма, Кавказа, Закаспийской области и юго-восточной части Русской платформы // Граница меловых и третичных отложений. – Москва: Изд. АН СССР, 1960. – С. 15–40.
8. Шиманский В. Н. Об объеме и распространении рода *Hercoglossa* Conrad // Развитие и смена органического мира на рубеже мезозоя и кайнозоя. Новое о фауне. – Москва: Наука, 1975. – С. 74–86.
9. Шиманский В. Н. Меловые наутилоидеи. – Москва: Наука, 1975. – 208 с.
10. Шиманский В. Н. Наутилида (изученность, стратиграфическое и географическое распространение, этапы развития). – Москва: Наука, 1979. – 68 с.
11. Шиманский В. Н. Наутилоидеи // Стратиграфия СССР. Меловая система. Полутом 2. – Москва: Недра, 1987. – С. 225–226.
12. Шиманский В. Н., Алексеев А. С. Ринхолиты из датского яруса Крыма // Развитие и смена органического мира на рубеже мезозоя и кайнозоя. Новое о фауне // Москва: Наука, 1975. – С. 87–90.
13. Dzik J., Gazdzicki A. The Eocene expansion of nautilids to high latitudes // Palaeogeography. Palaeoclimatology. Palaeoecology. – 2001. – Vol. 172. – P. 297–312.
14. Glenister B. F., Miller A. K., Furnish W. M. Upper Cretaceous and Early Tertiary Nautiloids from Western Australia // Journal of Paleontology. – 1956. – Vol. 30. – N 3. – P. 492–503.
15. Haas O. An Eocene *Aturia* from Cyrenaica // American Museum Novitates. – 1955. – N 1747. – P. 1–4.
16. Haas O., Miller A. K. Eocene nautiloids of British Somaliland // Bull. of the American Museum of Natural History. – New York, 1952. – Vol. 99. – Article 5. – P. 313–354.
17. Harvey A. W., Gosliner T. M. Phylogenetic taxonomy and the status of *Allonautilus* Ward and Saunders, 1997 // Journal of Paleontology. – 1999. – Vol. 73. – N 6. – P. 1214–1217.
18. Kummel B. Post-Triassic nautiloid genera // Bull. of the Museum of Comparative Zoology. – 1956. – Vol. 114. – N 7. – P. 2–234.
19. Miller A. K. The «Paleocene» Nautiloid Cephalopods of Landana, Portuguese West Africa // Journal of Paleontology. – 1935. – Vol. 9. – N 2. – P. 167–173.
20. Miller A. K., Downs H. R. Tertiary Nautiloids of the Americas: supplement // Journal of Paleontology. – 1950. – Vol. 24. – N 1. – P. 1–18.
21. Miller A. K., Furnish W. M. An *Aturoidea* from Austria // Journal of Paleontology. – 1956. – Vol. 30. – N 5. – P. 1155–1157.
22. Sastry M. V., Mathur U. B. Nautiloid *Aturia* from Eocene of Western India // Journal of Paleontology. – 1968. – Vol. 42. – N 1. – P. 240–242.
23. Squires R. L. Cephalopods from the Late Eocene Hoko River Formation, Northwestern Washington. – Journal of Paleontology. – 1988. – Vol. 62. – N 1. – P. 76–82.
24. Stenzel H. B. Nautiloids of the genus *Aturia* from the Eocene of Texas and Alabama // Journal of Paleontology. – 1935. – Vol. 9. – N 7. – P. 563–571.
25. Stenzel H. B. Illustrated card catalogue of North American early Tertiary fossils of Atlantic-Gulf Coastal Plain. Cephalopoda. – Texas University. Bureau of Economic Geology, 1942. – cards 1–28.
26. Teichert C. The genus *Aturia* in the Tertiary of Australia // Journal of Paleontology. – 1944. – Vol. 18. – N 1. – P. 73–82.
27. Ward P. D., Saunders W. B. *Allonautilus*: a new genus of living nautiloid cephalopod and its bearing on phylogeny of the *Nautilida* // Journal of Paleontology. – 1997. – Vol. 71. – N 6. – P. 1054–1064.

ПОЯСНЕНИЯ ДО ТАБЛИЦЫ

Фіг. 1. *Eutrephoceras* sp. (ядро черепашки): *a* – вид збоку; *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № 1868–2015. Луганська область, сел. Георгіївка, балка Коноплянівка, верхня частина київського регіоярису. х 0,7.

Фіг. 2. *Pseudocenoceras warsanofievie* Shiman'sky, 1951 (ядро черепашки, вентральна сторона останніх газових камер зламана): *a* – вид збоку; *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № 2889. Західніше м. Сватове, базальний галечник палеогену. х 0,5.

Фіг. 3. *Pseudocenoceras warsanofievie* Shiman'sky, 1951 (ядро черепашки): *a* – вид збоку; *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № СРКМ-5276. Західніше м. Сватове, базальний галечник палеогену. х 0,5.

Фіг. 4. *Pseudocenoceras* sp. (фрагмент ядра черепашки): *a* – вид збоку; *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № 2560. Північна окраїна Донбасу, базальний галечник палеогену. х 0,9.

Фіг. 5. *Aturia* sp. (ядро черепашки): *a* – вид збоку, *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № 2882. Околиці м. Луганськ, мергелі київського регіоярису. х 0,8.

Фіг. 6. *Aturoidea* sp. (ядро черепашки): *a* – вид збоку, *b* – вид з вентральної сторони. Екз. № 968-2015. Околиці м. Луганськ, мергелі київського регіоярису. х 2,0.

SOME PALEOGENE NAUTILIDS OF DONETS BASIN AND CRIMEA

V. Dernov, M. Udovychenko

*Taras Shevchenko National University of Luhans'k,
Gogol sq., 1, 92703 Luhans'k region, Starobil's'k*

Five forms of nautilids are described (*Aturia* sp., *Aturoidea* sp., *Pseudocenoceras warsanofievie*, *Pseudocenoceras* sp., *Eutrephoceras* sp.) from Paleogene deposits of Donets Basin and Crimea. New data are expanding information about systematic content and stratigraphic distribution nautilids in Paleogene deposits of Ukraine.

Key words: nautilids, Paleogene, Donets Basin, Crimea.

Стаття надійшла до редколегії 12.03.16
Прийнята до друку 21.06.16

До статті Віталія Дернова, Миколи Удовиченка
“Деякі палеогенові наутилоїдеї Донбасу та Криму”

